
	<p>Glavni urednik: prof. dr. sc. ŠIMUN MUSA</p> <p>Izvršna urednica: dipl. ing. ANKICA ROGOŠIĆ</p> <p>Recenzenti: prof. dr. sc. IVAN ŠUGAR prof. dr. sc. JAN ČIŽEK doc. dr. sc. DARKO GRBEŠA</p> <p>Lektura i korektura: BISTRA TEBALDI</p> <p>Naslovna stranica: doc. dr. sc. JOZO ROGOŠIĆ</p> <p>Grafičko-likovni urednik: DAMIR ŠANJE, VMG grafika, Mostar</p> <p>Slog i prijelom: ŠKOLSKA NAKLADA d.o.o. Mostar</p> <p>© ŠKOLSKA NAKLADA d.o.o. Mostar, 2000. Nijedan dio ove knjige ne smije se umnožavati, fotokopirati, ni na bilo koji način reproducirati bez pismenog dopuštenja nakladnika.</p> <div data-bbox="788 734 1126 976"><p>CIP - Katalogizacija u publikaciji Nacionalna i univerzitetska biblioteka Bosne i Hercegovine, Sarajevo</p><p>633 .2 .03 : 581 .4 / .5] (497 .5)</p><p>ROGOŠIĆ, Jozo Gospodarenje mediteranskim prirodnim resursima / Jozo Rogošić. - Mostar : Školska naklada, 2000. - XXI, 351 str. : ilustr. ; 25 cm</p><p>Bilješka o autoru: str. 351. - Bibliografija: str. 311-332</p><p>ISBN 9958-774-00-3</p><p>COBISS/BiH-ID 8755974</p></div> <p>ISBN 9958-774-00-3</p> <p>Tisak: VMG grafika, Mostar</p> <p>II</p>
<p>Jozo Rogošić</p> <p>GOSPODARENJE MEDITERANSKIM PRIRODNIM RESURSIMA</p> <p> Školska naklada d.o.o. • Mostar, 2000.</p> <p>III</p>	<p>C. Pašnjačke zajednice sveze <i>Chrysopogoni-Satureion</i></p> <p>Zajednice te sveze vezane su za degradirane, vapnenačke kamenjarske površine s plitkim i izrazito skeletnim, kalcijem bogatim tlima alkalične reakcije. S gospodarskog gledišta te zajednice većinom imaju karakter oskudnih kamenjarskih pašnjaka.</p> <p>1. As. <i>Festuco-Koelerietum splendidis</i> H-ić, 1958. (Pašnjak ilirske vlasulje i lukovičaste smilice)</p> <p>As. <i>Festuco-Koelerietum splendidis</i> je najvažnija i najrasprostranjenija pašnjačka zajednica prostranih vapnenačkih kamenjara submediteranskog područja primorskog krša. Vezana je za tla koja su relativno manje degradirana od staništa koje obrasta zajednica <i>Stipo-Salvietum officinalis</i>. To su, u prvom redu plića, skeletoidna primorska smeđa tla na čijoj je površini formiran sloj sitno lomljenog kamena i kamenčića, a tek manjim dijelom od krupnijeg kamena koji je ukopan u tlo i između kojeg se sačuvala razmjerno veća količina usitnjenog tla. U pogledu opće rasprostranjenosti zajednica <i>Festuco-Koelerietum splendidis</i> uglavnom se razvija u području listopadne vegetacije, klimazonalne zajednice <i>Quero-Carpinetum orientalis</i>.</p> <div data-bbox="788 1760 1474 1883"><p>U flornom sastavu zajednice prevladavaju niske zeljaste vrste, uglavnom prilježle uz tlo, vrlo vjerojatno kao posljedica selekcije uvjetovane tisućgodišnjom ispašom prvenstveno ovaca, pa je možemo smatrati tipičnim ovčjim pašnjakom. Kao prirodni pašnjak as. <i>Festuco-Koelerietum splendidis</i> je najvažnija pašnjačka zajednica submediteranske vegetacijske zone jer je izgrađuje čitav niz kvalitetnih pašnjačkih vrsta, kao što su trave <i>Bromus erectus</i>, <i>Festuca vallesiaca</i>, <i>Festuca pseudovina</i>, <i>Festuca lapidosa</i>, <i>Melica ciliata</i>, <i>Koeleria splendens</i>, <i>Dactylis hispanica</i>, <i>Chrysopogon gryllus</i>, <i>Botryochloa ischaemum</i> i lepirnjače <i>Medicago orbicularis</i>, <i>Medicago prostata</i>, <i>Medicago</i></p></div> <p>112</p>

2. As. *Stipo-Salvietum officinalis* H-ić (1956) 1958
(Pašnjak ljekovite kadulje ili kuša i kovilja)

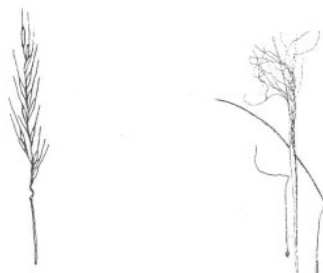
Za zajednicu *Stipo-Salvietum officinalis* je značajno da u svome flornom sastavu ujedinijuje veliki broj ilirskih i ilirsko-jadranskih endemičnih vrsta,

117

Pregled biljnog pokrova mediteranskog područja Hrvatske

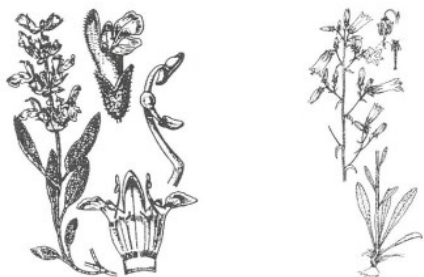
pa u tome smislu ona ima veliko prirodnoznaštvno značenje. Osim njezine krmne vrijednosti kao primorskog kamenjarskog pašnjaka, zajednica ljekovite kadulje i kovilja poznata je kao iznimno dobra pčelinja paša (u proljeće se javlja kadulja - *Salvia officinalis*, a u jesen vrijes - *Satureja montana*). Vrste kao što su *Salvia officinalis*, *Satureja montana* i trava iva (*Teucrium montanum*) sadrže mnoge ljekovite sastojke, pa se koriste u farmaceutskoj industriji.

Zajednica *Stipo-Salvietum officinalis* se razvija na razmjerno najjače degradiranim površinama našeg primorskog krša, na tlu iz kojeg vire bridovi stijena i gdje je veliki udio pokretnog kamenja pomiješan sa

Sl. 249. *Stipa bromoides* (L.) Brand.

Sl. 250. *Stipa gallica* (Stev.) A. et G.

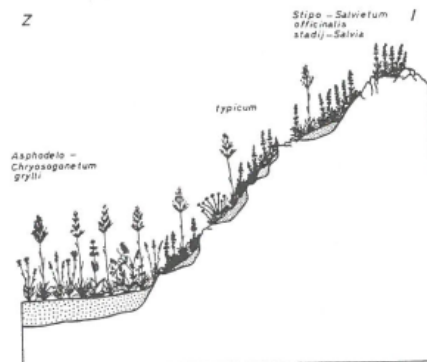

Sl. 251. *Salvia officinalis* L.

Sl. 252. *Campanula sibirica* L. var. *divergens* (W.K.) Neillr.

118

škrtim ostatkom crvenice. U svojoj rasprostranjenosti podudara se sa zajednicom *Festuco-Koelerietum splendentis*, s time što zauzima - još degradiranije površine primorskih kamenjarskih tala (sl. 263). U pogledu flornog sastava važno je istaknuti da su među biljkama koje uglavnom dominiraju u zajednici pašnjačko bezvrijedne krmne vrste, kao npr. *Salvia officinalis*, *Satureia montana*, *Dianthus tergestinus*, *Eryngium amethystinum*, *Stachys recta* subsp. *subcrenata*, *Teucrium polium*, *Thymus longicaulis* var. *freynii*, *Asperula longiflora*, *Helichrysum italicum*, *Cynanchum adriticum* i dr. Florni sastav zajednice *Stipo-Salvietum officinalis* prikazan je u sintetskoj tablici (tabl. 24) sastavljenoj na temelju 17 fitocenoloških snimaka.

Slika 263. Livade i kamenjarski pašnjaci u području hrasta medunca i bijelog graba, as. *Quercus-Carpinetum orientalis* (Prema Horvatu, 1962).

121